

Kas võimaldab 2-aastane "pedagoogium" tusedamat ettevalmistust, kui seminar? Mitte kuigi palju järjekorral põhjustel. Vist kõigis seminarides on olnud juhte, kus keskkooli lõpetajaid võeti vastu seminaris 5. klassi, nii et neil tuli õppida seminaris 2 aastat. Seejuures ongi selgunud, et need kaks aastat nõudsid keskkooli lõpetajailt õige tõsiselt tööd, et jõuda teistega ühes lõpuni. Ühe-aastaga erakordselt suutsid lõpetada seminaris ainult need keskkooli lõpetajad, kes eriliselt olid ettevalmistatud või mõne aasta juba tegelikult lõpetajaks olnud. See on ka täiesti loomulik: seminaris õpetatakse alates juba 1. kl. algkooli lõpetajale tähtsaid aineid - keelt, loomust, laulmist, muusikat, vähemalt 2 tundi nädalas. 3. klassist - majapidamist ja aiatööd. Need ained aga keskkoolis õpetatakse hoopis vähe ja ainult alamates klassides, (vahe kokku umbes 30 ^{nädala} tundi). Sellele lisaks tulevad puht-pedagoogilised ained - pedagoogia, pedagoog-psühholoogia, didaktika (11 tundi); kõigi algkoolis õpetatavate ainete meetodikad (10-12 t), õpetuse ja kasvatuse praktika (10 tundi) ja see kõik kokku teebki parajasti kaheaastase töönormi keskkoolilõpetajale (üle 60 tunni). Kui arvatakse, et keskkoolist tunakse kaasa rohkem teadmisi, kui saavad seminaristid, siis on see eelkõige vaade, mida tegelik elu ei ole tõestanud; rohkemgi keskkoolist saadud teadmused tulevad nagu tähendamise, ped. ettevalmistuses meetodiliselt õpetatada algkooli lõpetaja ülesannete kohaselt, ja seejuures osutub nii mõndagi keskkoolis õpitut otstarbetuks algkooli lõpetajale.

Siis näemegi veel kord kui põhjendamata on arvamine, et lõpetaja üldharidus tuleb lahutada kutselisest ettevalmistusest (see väide on mees poolt Preisil maal). Kui see väide veel kuidagi viisi kannab arvustust niisugustel kutsealadel, nagu näputöö, puu-, rauatöö jne, siis ei leia see küll ühtki kaaluvat alust lõpetaja-kutse alal, sest just pedagoogiliste erialainete nõuetel tulebki korraldada ka "üldhariduslikkude" ainete õpetamist tulevastele lõpetajale. Keskkoolis seda aga ei ole, see polegi keskkooli ülesanne.

Kui juba räägitakse kokkuvõtte, siis olgugi see mitte ainult sentides vaid ka vaimlikes töös. Seda kokkuvõtte saavutame lõpetajate ettevalmistuses, kui aegsasti liidame (mitte lahutame) kutselise ettevalmistuse ülesanded üldhariduslikkudega nagu see ongi seminarides.

Igatahes on 10-12 aastat koolisüsteemi loomises ja ehitamises liiga lühike aeg sellaks, et tunnustada seminaride tööd kolmatuks ja üle minna teisele süsteemile, millest üldse midagi kindlat teada ei ole.

Kui nii talitaksime, siis sarnaneksime aednikule, kes noore õunapuus, mis juba juurdunud kuid alles esimesi vilju toob, võlja kisuks ja selle asemele istutaks uue, mille elujõud taile hoopis tundmatu.

Võga nõrgaks küljeks oli pedagoogikakursustel (ja järele ka, pedagoogiumis) et seal olid lõpetajad enamuses "tunnijad", sest väheke tundide arv ei võimaldanud

1934 alalistele õppejõududele. Seminarides aga tunniandjaid ei ole ja ei tarvitse olla. Tunniandja kasvatuslik töö on hoopis väikse mõjuga, kuna tunniõpuga tal tuleb rutata teise kooli jne. Pedagoogilises õppeasutises on vaja kõige rohkem just kasvatuslikku mõju, mida ei suuda teostada ainult juhataja ja 1-2 alalist õppejõudu. Seda puudust "pedagoogiumis" ei tohi alahinnata.

X Kokkuvõttes ei ole ¹⁹³⁴ ~~alisk~~ väide seminaride vastu, ei ma'anduslikust ega pedagoogilisest küljest nii kindlasti tõestatud, et võiks neid tunnustada ebaotsarbekohasteks asutisteks ja määrida ilma pikemata sulgemisele.

Uue koolitööbi loomiseks, mis ei ole ei keskkool ega kõrgem kool, vaid mingi "ersats", ei ole vajadust.

X Täiesti õige on mõte, mis viimasel ajal liikuma pandud, et Ülikoolis tuleks korraldada ka algkooli õpetajate ettevalmistust, arvestades kõrgema haridusega isikute Ülikooliust pea kõigil aladel. Teatavasti nõeldavad seda mõtet ka vastavad ringkonnad Ülikoolis. Seminaride sulgemine oleks narsa mivisusuna jonnialasine, sest on ju õpetajate kongressidel (1925, 1929a.) koolinõunikude pñeval 1928a. ja teistel laiematel nõupidamistel küsimust mitmekõlgselt harutatud ja ikka jõutud otsusele, et ei ole alust ega vajadust seminaride likvideerimiseks.

Uhelgi maal ei ole seminaare suletud sarnaste asutiste kasuks, nagu seda tahavad olla meie kavatsesetavad "pedagoogiumid" ehk kaheastased ped. kursused. Kus seminarid on likvideeritud, siis ainult kõrgema-Ülikooli hariduse nimel.

Leidku siin toodud mõtted ja väited ka meie hariduspolitika jähtide tähelepanu, enne kui asutakse seminaride sulgemisele.